

بسمه تعالی

خونریزی داخل مغزی

مرکز آموزشی پژوهشی درمانی امام علی (ع)

دفتر آموزش سلامت

تاریخ بازنگری: ۱۰/۰۳/۹۶

کد: ۵-۱

تشخیص:

سی تی اسکن بهترین روش برای مشاهده خونریزی و هماتوم است .

ام آر آی هم می تواند خونریزی را نشان دهد .

مراقبت در بیماران با خونریزی مغزی

● کنترل سطح هوشیاری بیمار و آگاهی او نسبت به

زمان و مکان و شخص توسط همراهان ارزیابی شود

● در صورت هرگونه بی قراری و آژیتاسیون فوراً به پزشک معالج مراجعه نمایند .

● هرگونه تغییر در سیکل خواب و بیداری باید به پزشک اطلاع داده شود .

● در صورت بروز تشنج و یا حرکات غیر ارادی در بیمار باید اطلاع داده شود .

● هرگونه تغییر در رفتارهای شخصیتی بیمار و عملکرد ادراکی باید با پزشک معالج تماس گرفته شود .

● از مصرف سیگار و دخانیات خودداری شود

● از مواد مخدر استفاده نکنید ، به عنوان مثال کوکائین خطر خونریزی مغزی را زیاد می کند .

● بیمارانی که به مدت طولانی در تخت بستری باشند در معرض ابتلا به زخم فشاری قرار دارند . که در اثر وارد آمدن فشار بالاتر ، از فشار عادی برای باز ماندن مویرگها به مدت طولانی دچار آسیب شده باشد .

● به محض دیدن پوست قرمز رنگ ، بیمار را به سمت مخالف بچرخانید و پوست را ماساژ دهید .

● بیمارانی که سابقه قند دارند بیشتر در معرض زخم بستر هستند رژیم غذایی آنها باید مایعات بدون قند و یا آب میوه های رقیق شده با آب باشد .

● در مصرف داروی کومادین یا وارفارین احتیاط کنید . اگر این دارو را مصرف می کنید به طور منظم به پزشک خود مراجعه کنید تا مطمئن شوید که وضعیت رگهای خونی شما طبیعی است

● بهتر است در منزل فشار خون این بیماران کنترل شود و رژیم غذایی را تا حد امکان مایعات کم نمک و کم چربی در نظر بگیریم

منابع: ۱. جانسیال. هینکل. کریاچ. جیویر ۲۰۱۴. پرستاری داخلی جراحی بیماریهای اعصاب (برونروسودارث)، ترجمه: عالیخانی، م. ویرایش سیزدهم. تهران، انتشارات جامعه نگر و سالمی. ۲. Consult Nursing (پایگاه اطلاعاتی)

خونریزی داخل مغزی

سطح خارجی مغز و نخاع بوسیله پرده هایی به نام مننژ پوشیده شده است که از داخل به خارج عبارتند از :

۱ - نرم شامه : پرده بسیار ظریفی است که بلافاصله بر روی دستگاه اعصاب مرکزی مغز و نخاع قرار گرفته است.

۲ - عنكبوتیه یا آراکنوئید : پرده ظریفی است که در داخل سخت شامه قرار گرفته و از نرم شامه بوسیله فضای زیر عنكبوتیه (ساب آراکنوئید) جدا می باشد که داخل این فضا مایع مغزی _ نخاعی وجود دارد .

۳ - سخت شامه یا دورا : پرده ضخیمی است که در خارج عنكبوتیه و داخل استخوان جمجمه قرار دارد و به داخل استخوان متصل می شود . بالای این لایه را اپیدورال و زیر آن را ساب دورال می گویند .

بر اساس وجود خونریزی در هر یک از این فضاها خونریزی مغزی نام خاصی پیدا می کند .

بر اساس محل آن به انواع داخل مغزی ، ساب آراکنوئید یا زیر عنكبوتیه ، ساب دورال و اپیدورال تقسیم می شوند .

خونریزی ساب دورال و اپیدورال اغلب بدنبال ضربه سر ، خونریزی ساب آراکنوئید یا زیر عنكبوتیه بدنبال پارگی

خودبخودی یک آنوریسم قسمت ضعیف شده یک رگ یا بدشکلی شریانی - وریدی و بالاخره خونریزی داخل مغزی بیشتر در زمینه فشار خون بالا و درصد اندکی بدنبال ضربه ایجاد می شود.

علل خونریزی داخل مغزی فشار خون بالا شایعترین علت زمینه ای آن است . البته خونریزی داخل مغزی همچنین می تواند به علت ضربه سر ، بدشکلی رگها ، سوء مصرف آمفتامین یا کوکائین، مواد مخدر باشد که ناشی از افزایش حاد فشار خون یا بر اثر التهاب رگها است . اختلالات انعقادی یا مصرف داروهای ضد انعقاد (افزایش دوز دارو) مثل هپارین یا وارفارین اتفاق بیافتد .

خونریزی زیر عنكبوتیه یا ساب آراکنوئید

از علل نادر آن خونریزی داخل مغزی می باشد که به این فضا راه یافته است. اغلب این آنوریسم ها مادرزادی هستند که از هنگام تولد وجود داشته است که گاهی با بیماری چند کیستی کلیه همراه است. عفونتهای بدن مانند آندوکاردیت عفونی نیز گاهی موجب آنوریسم می شوند. بدون ارتباط با ضربه سر عموماً ناشی از پارگی آنوریسم سرخرگی مغز قسمت ضعیف شده یک شریان یا یک بدشکلی شریانی - وریدی است.

عواقب بیماری ممکن است در بعضی موارد فلج نسبی ، ضعف یا کرختی و مشکلات گفتاری و بینایی باقی بماند . ناحیه آسیب دیده مغز نمیتواند بهبودیابد . البته غالباً نواحی آسیب ندیده مغز می توانند کارکرد از دست رفته را یاد بگیرند . این امر معمولاً مستلزم نوتوانی شامل فیزیوتراپی ، کار درمانی یا گفتار درمانی است .

درمان

درمان با هدف پیشگیری از عوارض ، مستلزم بستری شدن در بیمارستان است . جراحی برای توقف خونریزی و برداشتن

خون لخته شده داروهایی که تورم و فشار مغز را کاهش دهند و در صورت نیاز سایر علائم را کنترل کنند.

خونریزی ساب دورال (زیر سخت شامه) و اپیدورال (بالای سخت شامه) با ایجاد یک توده (هماتوم) بافت مغز زیر خود را تحت فشار قرار می دهد. منشاء این خونریزی ها اغلب ضربه سر می باشد و معمولاً با سردرد یا کاهش سطح هوشیاری و خواب آلودگی بروز می کنند .

علائم شایع :

سردردهای راجعه که هر روز بدتر می شوند .

خواب آلودگی / گیجی / استفراغ بدون تهوع

تغییرات ذهنی یا منگی متغیر /

ضعف یا کرختی یک طرف بدن / اختلالات بینایی /

مردمکهایی به اندازه متفاوت

● نوع مزمن بیشتر در شیرخواران و سالمندان

شایعتر است و بیماری معمولاً با تغییر در قوای ذهنی

و فراموشی با یا بدون علائم فلج عصبی فلج یک

سمت بدن یا اختلال تکلم تظاهر می کند .